

Nr 715

Av herr **Lundberg** och herr **Nilsson, Yngve**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 37, angående utbyggnad av systemet med växtförädlingsavgifter, m. m.

(Lika lydande med motion nr 890 i Andra kammaren)

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 37 angående utbyggnad av systemet med växtförädlingsavgifter få vi anföra följande.

Den hittillsvarande ordningen på detta område omfattande växtförädlingsavgift i förening med obligatorisk statsplombering har uteslutande gällt strå- och trindsäd varvid avgift utgått med 1 kr. per 100 kg.

Erfarenheterna av systemet synas i huvudsak ha varit goda, vilket bl. a. sammanhängt med att de i marknaden förekommande utsädesarterna i huvudsak varit att hänföra till kända inhemska sortägare. Avgifterna ha sålunda kommit till användning för sitt avsedda ändamål, nämligen att skänka vederbörande förädlare en rimlig ersättning för deras vetenskapliga arbete för att få fram visst originalutsäde, vilket senare av andra reproducerats. Systemet har varit avsett som ett provisorium i avvaktan på införandet av ett immateriellrättsligt system i enlighet med internationell konvention.

I fråga om avgiftens storlek torde med hänsyn till kostnadsutvecklingen skäl ha förelegat för den begärda höjningen till kr. 1: 50 per 100 kg.

När det gäller frågan om en utbyggnad av systemet med växtförädlingsavgifter till annat utsäde än sådant av strå- och trindsäd, har flertalet remissinstanser inom jordbruket och växtförädlingen och handeln i branschen ställt sig kritiska eller direkt avstyrkande, bl. a. med motiveringen att en utvidgning av systemet med växtförädlingsavgifter borde prövas först i samband med frågan om införande av en lagstiftning om växtskydd.

Beträffande förslaget att utöka antalet avgiftsbelagda jordbruksväxter till samtliga sådana växter utom sockerbeta och lin och hampa har argumenteringen därför givit intryck av att växtförädlingsavgiften närmast givits formen och karaktären av en allmän beskattning av jordbruket och utsädet, även om denna är avsedd att komma växtförädlingsvetenskapen såsom sådan och enskilda sortägare till godo. I § 3 av den föreslagna förordningen om obligatorisk statsplombering av utsädesvara anges uttryckligen statens centrala frökontrollanstalt som *beskattningsmyndighet*.

I fråga om andra handelsväxter än stråsäd och trindsäd föreligger dess-

utom en annorlunda faktisk bakgrund. Endast en begränsad del av avgiftsmedlen skulle sålunda i praktiken komma de enskilda växtförädlarna till godo. En stor del av de sorter, som föreslås bli avgiftsbelagda, har tillkommit på 1930- och 1940-talet. De äro sålunda i många fall icke resultatet av en på senare tid gjord vetenskaplig insats på växtförädlingens område. Sortmedvetandet är mindre hos jordbrukarna för dessa växter än när det gäller stråsåden och trindsåden, varför endast en långsam övergång till bättre sorter äger rum. Något egentligt motiv för att uttaga avgift föreligger icke. Därtill kommer emellertid att — bortsett från rapsen — en stor del av hithörande sorter är av utländskt ursprung och/eller saknar sortägare. En dryg tredjedel av de beräknade avgifterna hänför sig till partier utan sortnamn samt sorter utan svensk sortägare, partier och sorter, för vilka växtförädlingsavgiftsmedel enligt nuvarande system icke utdelas till förädlare. När det gäller vallgräs är andelen sorter utan svensk sortägare större än detta genomsnitt. Detta är också fallet med betor, kålrot, fodermärgkål och grönfoderraps samt potatis.

I fråga om odlingsmaterialet potatis är övervägande flertalet sorter av utländsk härstamning och så gamla att de saknar sortägare i ursprungslandet. Den mest använda sorten den holländska Bintje härrör från förra århundradet. Endast en ytterst ringa del har tillkommit inhemsk sortägare. Att det trots detta såsom av utredningsmannen göres gällande skulle föreligga ett berättigat rättvisekrav för medtagande av potatis, är svårt att förstå. Potatisen bör med de speciella förhållanden som här råda i vart fall undantagas från avgiftsbeläggning. Det är också att märka att enskilda intressenter på potatisområdet lämna betydande årliga anslag för växtförädlingsverksamheten på området.

I fråga om vissa hithörande utsåden är att märka att utöver själva avgiften tillkommer kostnaden för statsplomberingen, vilken senare kostnad särskilt beträffande mindre partier kan bli nog så betydande. Avgiftsbelastningen kan bli betungande och hindra saluförandet av mindre vanliga sorter. Även kommer importen av intressanta utländska sorter att stoppas upp genom att uppförandet å rikslistan kan dra ut flera år i tiden.

Vallgräsfröets medtagande innebär praktiska svårigheter sammanhängande med de flytande gränserna gentemot gräsmattefröer; bl. a. förekomma fröblandningar mellan vallgräsfröer och gräsmattefröer.

Något rimligt motiv att beskatta växtförädlingen även genom avgifter för finansieringen av de officiella sortförsöken i samband med värdeprovningen vid lantbrukshögskolan innefattande en anmälningsavgift som anges "till en början" böra vara 3 000 kr. för jordbruksväxter och 1 000 kr. för köksväxter och totalt utgörande hälften av de rörliga kostnaderna finnes icke.

Ej heller finnas skäl för avgiftsbeläggning av den särskilda prövning

som utföres av statens centrala frökontrollanstalt för fastställande av huruvida en anmäld växtförädlingsprodukt är att betrakta som en självständig sort. Kostnadsansvällningen måste här hållas tillbaka. I den mån avgift skall uttagas komma de kostnadshämmande moment som föreligga med hänsyn till statsbudgeten att mer eller mindre försvinna.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 37

dels besluta en höjning av gällande växtförädlingsavgifter för stråsäd och trindsäd till 1: 50 kr. per 100 kg.,

dels avslå förslaget om en utvidgning av avgiftssystemet till att omfatta samtliga jordbruksväxter utom sockerbetor, lin och hampa,

dels ock avslå förslaget om införande av en avgift för täckande av 50 % av de rörliga kostnaderna för den officiella värdeprövningen vid lantbrukshögskolan och om avgiftsbläggning av den särskilda sortprövningen vid statens centrala frökontrollanstalt.

Stockholm den 7 mars 1967

Roland Lundberg (h)

N. Yngve Nilsson (h)
